

اصول حسابداری ۱

(حسابداری مؤسسات خدماتی و بازرگانی)
بر اساس آخرین اصلاحات استانداردهای حسابداری ایران

مؤلفین:

عسکر جبار سا

(مدرس و مدیر گروه حسابداری علم کاربردی برهان نیروی شمال)

مصطفی ملکی

(کارشناسی ارشد حسابداری و کارشناس حساب اداره کل امور اقتصادی و دارایی استان گیلان)

محمد رضا علیرضائزاد

(مدرس دانشگاه و ذی‌حساب اداره کل امور اقتصادی و دارایی استان گیلان)

محمد سیف‌نژاد

(مدرس دانشگاه و معاون نظارت مالی و رئیس خزانه معین اداره کل امور اقتصادی و دارایی استان گیلان)

عنوان و نام پدید آور: اصول حسابداری (۱)

عسکر پور رضا، مصطفی ملکی، محمدرضا علیرضائزاد

محمد سیف نژاد

مشخصات نشر: رشت: شاهد نیک، ۱۳۹۵

مشخصات ظاهری: ۱۴۵ ص. جدول، نمودار.

شابک: 978-600-95690-7-6

وضعیت فهرست نویسی: فیبای مختصر

یادداشت: عسکر پور رضا، مصطفی ملکی

محمدرضا علیرضائزاد، محمد سیف نژاد

شماره کتابشناسی ملی: ۴۴۹۳۲۸۰۰

شماره کتابشناسی ملی: ۴۴۹۳۲۸۰۰

اصول حسابداری (۱)

مؤلفان: عسکر پور رضا، مصطفی ملکی

محمدرضا علیرضائزاد، محمد سیف نژاد

ناشر: انتشارات شاهد

چاپ اول: پاییز ۵

قیمت: ۱۵۰۰۰ تومان

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

چاپ و صحافی: شرکت چاپ و بسته بندی زرگدن

شابک: 978-600-95690-7-6 ۹۷۸-۶۰۰-۹۵۶۹۰-۷-۶ ISBN:

ضلع شمالی پل جانبازان/ ابدای بحر شهر

کوچه صدی/ طبقه فوقانی چاپ شاهد

تلفن: ۳۳۸۲۲۲۰۴-۳۳۸۴۸۹۰۲-۳

www.shahedco.com

پیشگفتار

به نام خالق هستی، اویی که رحیم است و رحمان و سلام و درود بر محمد مصطفی و ائمه اطهارش.

به نام خدای حسابگر، حسابدار زمین و آسمان، خدایی که ذخیره‌ای برای مطالباتش ندارد، نه سهولت است نه تضامنی، شراکتی با کسی ندارد، حسابداری تورمی نیز ندارد، چون در نظرش ارزش‌ها یکسان است.

اصول حسابداری ۱ (حسابداری مؤسسات خدماتی و بازرگانی) یکی از مهمترین درس‌های دانشجویان رشته حسابداری و مدیریت همه گرایش‌ها و افراد شاغل در حرفه حسابداری است. تعداد زیادی از دانشجویان کشور در رشته‌های حسابداری، مدیریت، اقتصاد، مهندسی و دیگر علاقمندانی که در جستجوی درک مفاهیم مالی و پایه‌گذاری دانش حسابداری خود هستند، برای اولین بار به این کتاب مراجعه می‌کنند. علایق مشترک تمامی این افراد آن است بیاموزند چگونه اطلاعات حسابداری را بتوانند، ارزیابی کنند و بر اساس آن تصمیم‌گیری نمایند. کتاب حاضر حاصل مطالعه منابع جدید و متفاوت و انطباق مطالب با استانداردهای جدید و قوانین حسابداری ایران بوده است. نحوه ارائه مطالب در این کتاب بدین صورت است که با بیان هر مطلب، مثال‌هایی حل شده در ارتباط با آن موضوع برای درک بهتر آرایه گردیده است و در پایان هر فصل مسئله‌هایی قرار داده شده است تا دانشجویان از قدرت تفکر و خلاقیت خود استفاده نماید. در پایان از پیشنهادات و نظرات اصلاحی اساتید محترم و دانشجویان عزیز صمیمانه استقبال می‌گردد.

عسکر پوررضا - مصطفی ملکی - محمدرضا علیرضائزاد - محمد سیف‌نژاد

تابستان ۱۳۹۵

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
حسابداری در گذر زمان.....	۱۵

بخش اول: کلیات

فصل اول: کلیات حسابداری.....	۱۷
- اهمیت و موضوع حسابداری.....	۱۸
- تعاریف حسابداری.....	۱۸
- استفاده کنندگان از اطلاعات حسابداری.....	۱۹
- ضرورت حسابداری.....	۲۱
- مفروضات حسابداری.....	۲۱
- اصول حسابداری.....	۲۲
- قیود حسابداری.....	۲۳
- خصوصیات کیفی اطلاعات حسابداری، معیار سنجی مالی.....	۲۵
- محدودیت‌های کیفی اطلاعات حسابداری.....	۲۶
- استانداردهای حسابداری.....	۲۹
- انواع واحدهای اقتصادی.....	۲۹

بخش دوم: حسابداری مؤسسات خدای

فصل دوم: معادله اساسی حسابداری، تجزیه و تحلیل و ثبت رویدادهای مالی.....	۳۱
- معادله اساسی حسابداری.....	۳۲
- رویداد مالی.....	۳۳
- طرز عمل حسابداری.....	۳۳
- تجزیه و تحلیل رویدادهای مالی.....	۳۴
- سند حسابداری.....	۳۷
- دفتر روزنامه عمومی.....	۳۸
- دفتر کل و انتقال اطلاعات از دفتر روزنامه به دفتر کل.....	۳۹
- تراز آزمایشی.....	۴۰

- ۴۶ بسط معادله اساسی حسابداری
- ۵۲ مسائل مربوط به فصل
- ۵۷ فصل سوم: فرآیند تعدیل (اصلاح) حساب‌ها
- ۵۸ فرآیند تعدیل (اصلاح) حساب‌ها
- ۵۸ ویژگی‌های ثبت‌های اصلاحی
- ۵۹ اصلاح پیش پرداخت هزینه
- ۵۹ اصلاح پیش دریافت درآمد
- ۶۰ اصلاح آآمدهای معوقه ولی ثبت نشده
- ۶۱ اصلاح هزینه‌های معوقه ولی ثبت نشده
- ۶۱ اصلاح رای‌های استهلاک پذیر بلند مدت
- ۶۳ اصلاح حساب وجود ملزومات
- ۶۴ تهیه تراز آزمایش اصلاح شده
- ۷۰ مسائل مربوط به فصل
- ۷۳ فصل چهارم: صورت‌های مالی اساسی (گزارشگری مالی)
- ۷۴ مروری بر چرخه حسابداری
- ۷۴ اهداف تهیه صورت‌های مالی
- ۷۶ صورت سود و زیان
- ۷۶ انواع حساب‌ها
- ۷۷ مراحل بستن حساب‌های موقت
- ۸۰ صورت تغییرات سرمایه
- ۸۱ ترازنامه (صورت وضعیت مالی)
- ۸۲ طبقه‌بندی دارایی‌ها و بدهی‌ها به جاری و غیر جاری
- ۸۳ تهیه تراز آزمایشی اختتامی
- ۹۱ مسائل مربوط به فصل

بخش سوم: حسابداری مؤسسات بازرگانی

- ۹۷ فصل پنجم: حسابداری مؤسسات بازرگانی
- ۹۸ حسابداری خرید کالا
- ۹۹ سیستم نگهداری موجودی کالا به روش ادواری و ویژگی‌های آن
- ۱۰۱ انواع تخفیف‌ها و برگشتی‌های خرید و فروش کالا

- سیستم نگهداری موجودی کالا به روش دائمی و ویژگی‌های آن ۱۰۵
- تهیه صورت سود و زیان در مؤسسات بازرگانی ۱۰۹
- بستن حساب‌های موقت در مؤسسات بازرگانی ۱۱۰
- مسائل مربوط به فصل ۱۱۷
- فصل ششم: روش‌های ارزیابی بهای تمام شده موجودی کالا ۱۲۵
- روش شناسایی ویژه ۱۲۶
- روش میانگین موزون ۱۲۶
- روش اولین صادره از اولین وارده ۱۲۷
- روش آخرین صادره از آخرین وارده ۱۳۲
- مسائل مربوط به فصل ۱۳۳
- فصل هفتم: حساب‌های مطالبات (حساب‌ها و اسناد دریافتی) ۱۳۷
- مطالبات تجاری و غیر تجاری ۱۳۸
- روش‌های حذف مطالبات منتهی شده ۱۳۹
- روش حذف مستقیم ۱۳۹
- روش ایجاد ذخیره ۱۴۱
- روش‌های برآورد ذخیره مطالبات مشکوک‌الوصول ۱۴۱
- اسناد دریافتی ۱۴۴
- سفته ۱۴۴
- برات ۱۴۴
- منابع و مآخذ

مسابرداری در گذر اتمت

حسابداری قدمتی حدود ۶۰ قرن دارد. نخستین مدارک کشف شده از حسابداری به ۳۶۰۰ سال قبل از میلاد مسیح بر می‌گردد که یک لوح سفالینی از تمدن سومر در بابل می‌باشد که حاکی از پرداخت دستمزد به تعدادی از کارگر می‌باشد و در دوران تسلط یونانیان و رومیان به مصر نیز مجموعه‌های متعدد از حساب‌های نوشته شده بر پاپیروس باقیمانده است. مدارک حسابداری بدست آمده از ایران نیز قدمت ۲۵۰۰ ساله دارد. در عصر هخامنشی و در دوران حکومت داریوش اول نظام مالی و ارزی به مبنای ایجاد یک رابطه ثابت بین سکه‌های طلا و نقره ابداع شد و همچنین در دوران ساسانی و سلجوقیان حسابداری تکامل پیدا کرد. سیستم حسابداری دو طرفه در قرون ساسانی در شهرهای ایتالیا مانند فلورانس، ونیز و جنوا پیشگامان حسابداری نوین بودند، شکل ثابت و در سال‌های پایانی قرن چهاردهم میلادی دفترداری دوطرفه رواج پیدا کرد و در سال ۱۴۹۴ میلادی لوکا پاچیولی (luca Pacioli) کشیش و ریاضیدان ایتالیایی در کتابی تحت عنوان «حساب، هندسه و اصول نسبیّت» فصولی را به دفترداری دو طرفه اختصاص داد، به همین خاطر پاچیولی را به عنوان پدر حسابداری می‌شناسند. در اواخر قرن شانزدهم تئوری که توسط سیمون استوین (simon stevin) هلندی مطرح شد، مهمترین تغییر را در دانش دفترداری به وجود آورد. بر اساس این تئوری در هر معامله باید در مقابل هر بدهکار یک بستانکار وجود داشته باشد و همچنین ضرورت تفکیک اموال شخصی صاحب مؤسسه از

اموال مؤسسه مطرح شد. وظایف جدیدی که حرفه حسابداری در این سال‌ها پیدا کرده است، نیاز به تدوین اصول پذیرفته شده حسابداری و مفروضات را ضرورت بخشید، که اولین قدم را در این زمینه کمیسیون بورس اوراق بهادار آمریکا (SEC) در سال ۱۹۳۴ میلادی برداشت و در ادامه در سال ۱۹۳۹ میلادی کمیته تدوین رویه‌های حسابداری (CAP) تشکیل شد که خبرنامه تحقیقات حسابداری (ARB) را منتشر کرد، که در حکم استانداردهای حسابداری بود و در سال ۱۹۷۳ میلادی هیئت استانداردهای حسابداری مالی (FASB) تشکیل گردید و بعد در کشورهای مختلف انگلستان، اسکاتلند، ایرلند شمالی و ... کمیته‌های مختلف دیگری تشکیل گردید. تدوین استانداردهای حسابداری مالی، دولتی، حسابرسی در ایران با تشکیل سازمان حسابرسی در سال ۱۳۶۲ به این سازمان واگذار شد و در حال حاضر ۳۱ استاندارد حسابداری مالی توسط این سازمان در نشریه ۱۶۰ تدوین شده است.